

The Role of School Attachment and Parental Social Support in Academic Procrastination

Evren Erzen^{1**}, Özkan Çikrikci²

¹ Artvin Çoruh University, Faculty of Education, Artvin, Turkey

² Ordu University, Faculty of Education, Ordu, Turkey

Keywords

Academic procrastination
adolescent, school attachment, social support

Article History

Received
24.10.2017
Accepted
04.01.2018
Published
31.07.2018

Abstract

The aim of this study was to investigate the relationship between academic procrastination, school attachment and perceived social support from parents in adolescents and to determine the predictive role of school attachment and parental social support for academic procrastination. In this study, designed in accordance with the correlational research model, the research group included 178 girls (53.8%) and 153 boys (46.2%) for a total of 331 adolescents. The ages of participants varied from 13 to 20 years, with mean age of 17.08 years (SD = 2.28). According to the results of the research, there was a significant correlation between academic procrastination with school attachment and perceived social support from family. Multiple linear regression analysis of data indicated school attachment and perceived social support from family were each significant predictors of tendency toward academic procrastination. The results were discussed in light of the literature.

** Correspondence to Evren ERZEN, Artvin Çoruh University, Artvin, Turkey, Email: evrenerzen@artvin.edu.tr

Akademik Ertelemede Okula Bağlanma ve Aileden Algılanan Sosyal Desteğin Rolü *

Evren Erzen^{1**}, Özkan Çikrıkci¹

¹ Artvin Çoruh Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Artvin, Türkiye

² Ordu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ordu, Türkiye

Anahtar Kelimeler	Özet
<p>Akademik erteleme, ergen, okula bağlanma, sosyal destek</p> <p>Makale Tarihiçesi</p> <p>Alındı 24.10.2017 Kabul Edildi 04.01.2018 Basıldı 31.07.2018</p>	<p>Bu çalışmanın amacı ergenlerde akademik erteleme, okula bağlanma ve aileden algılanan sosyal destek arasındaki ilişkileri incelemek ve okula bağlanma ve algılanan sosyal desteğin akademik ertelemeyi yordayıcı gücünü belirlemektir. İlişkisel araştırma modeline uygun olarak tasarlanan bu çalışmanın, araştırma grubu 178 kız (% 53.8) ve 153 erkek (% 46.2) toplam 331 ergenden oluşmaktadır. Katılımcıların yaşları 13 ile 20 arasında değişmekte olup yaş ortalaması 17.08'dir (SS = 2.28). Veri toplama sürecinde Akademik Erteleme Ölçeği, Okula Bağlanma Ölçeği ve Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, akademik erteleme ile okula bağlanma ve aileden algılanan sosyal destek arasında anlamlı ilişkiler bulunmaktadır. Çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre okula bağlanma ve aileden algılanan sosyal destek akademik erteleme eğiliminin anlamlı birer yordayıcılarıdır. Elde edilen bulgular ilgili literatür ışığında tartışılmıştır.</p>

Giriş

Erteleme, yapılması gereken ve bireyin amaçları arasında yer alan bir eylemi gelecekte bir tarihte gerçekleştirmek amacıyla öteleme eğilimi olarak tanımlanabilir. Birey, yaşam döngüsü içerisinde çeşitli faktörlere bağlı olarak birçok eylemi çeşitli nedenlere bağlı olarak ertelemektedir. İşi dolayısıyla evlenmenin geciktirilmesi veya maddi olanaksızlıklar dolayısıyla alınması düşünülen bir eşyanın sonraya bırakılması örnek gösterilebilir. Akademik erteleme ise bireyin kendisi açısından önem arz eden akademik hedefleri çeşitli gerekçeler nedeniyle gelecek bir tarihe bırakması olarak tanımlanabilir.

Literatürdeki tanımlamalar da benzer özelliktedir. Solomon ve Rothblum (1984) göre erteleme yapılması gereken bir işi özne bir rahatsızlıktan ötürü gereksiz yere geciktirme olarak tanımlamışlardır. Dolayısıyla akademik erteleme de akademik bir görevi çeşitli özne nedenlerden ötürü gelecekteki bir tarihe öteleme olarak tanımlanabilir. Akademik erteleme davranışı sergileyen bireylerin özellikleri ise hangi nedenlerden ötürü böyle bir ötelemenin gerçekleştiğine ilişkin fikir vermektedir. Örneğin erteleme davranışı sergileyen bireyler zaman yönetimi konusunda başarısız bir profile sahiptirler (Motie, Heidari ve Sadeghi, 2012). Öz disiplin anlayışından uzak (Johnson ve Bloom, 1995) ve öz yeterlikleri de düşük olduğu (Corkin, Yu, Wolters ve Wiesner, 2014) için belirli bir konuya odaklanıp bitirmeleri gereken

* Bu çalışma, VI. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur (2014, Ankara).

** İletişim Evren ERZEN, Artvin Çoruh Üniversitesi, Artvin, Türkiye, Email: evrenerzem@artvin.edu.tr

işleri zamanında bitirme konusunda motive olma güçlüğü yaşamaktadırlar. Bu gibi nedenlerden dolayı erteleme eğilimi olan bireylerin yaşam doyumları (Çapan, 2010; Özer ve Saçkes, 2011) ve umut düzeyleri (Alexander ve Onwuegbuzie, 2007) düşüktür. Bazen de sorunları çözme konusunda kaçınmacı problem çözme yaklaşımını eden erteleme eğilimli bireyler (Bridges ve Roig, 1997) bir işi mükemmel şekilde bitirme arzusuna sahip olmaları dolayısıyla o işi daha iyi yapmak yerine erteleme davranışı sergileyebilmekte (Jadidi, Mohammadkhani ve Tajrishi, 2011; Soysa ve Weiss, 2014) ve yüksek düzeyde kaygıya sahip olabilmektedirler (Fritzsche, Young ve Hickson, 2003; Glick, Millstein ve Orsillo, 2014). Kişilik özellikleri açısından bakıldığında erteleyici bireylerin sorumluluk puanlarının anlamlı şekilde düşük olduğu (Chowdhury ve Pychyl, 2018) görülmektedir. Bu bireylerin öznel iyi oluş düzeyleri yüksek olmakla birlikte başarıya olan inançları da bir o kadar düşüktür (Grund ve Fries, 2018). Özetle tüm bu bulgular, bireylerin kendileriyle alakalı bazı sorunlardan ötürü erteleme davranışına yöneldiğini düşündürmektedir.

Akademik erteleme birçok faktörle ilişki içerisinde olsa da, bireyin geleceğini etkileyen bu davranışı açıklamada en güçlü değişkenlerin neler olduğu sorusu önemini korumaktadır. Her ne kadar akademik ertelemenin başlangıcının tam olarak hangi dönemde ortaya çıktığı bilinmese de eğitim hayatının geleceğinin belirlendiği öğrencilik döneminde akademik erteleme davranışı ciddi bir soruna dönüşebilmektedir. Çevresel faktörlerin bireyin yaşamında en yüksek değere sahip olduğu kimlik kazanma dönemi olan ergenlikte sosyal destek, bu değişkenlerden birisi olabilir. Sosyal destek, bireye iyi oluş hali (Birtel, Wood, & Kempa, 2017; Glozah & Pevalin, 2014; Kahn, Hessling, & Russell, 2003b; Oosterhoff et al., 2017) ve yaşam doyumu (Kong, Zhao ve You, 2012a, 2012b; Zhao, Wang ve Kong, 2014) sağlayan bir değişken olarak ergenin yaşamında olumlu çıktılarının ortaya çıkmasına verimli bir zemin sağlıyor olabilir. Sosyal desteğin sağlıklı yaşam davranışları (Kelly, Melnyk, Jacobson ve O'Haver, 2011), sosyal becerilere yönelik öz-değerlendirmeler (Bédard, Bouffard ve Pansu, 2014), daha düşük sınav kaygısı (Rothon, Head, Klineberg ve Stansfeld, 2011), akademik başarı (De Paola & Scoppa, 2015; Hogan et al., 2010) akademik öz-yeterlik (Klassen, Krawchuk ve Rajani, 2008) ve iyi bir ruh sağlığı üzerinde etkili oluşu (Rothon ve diğ., 2011) bu görüşü desteklemektedir. Ayrıca sosyal desteğin depresyon (Sirin ve diğ., 2013; Stice, Rohde, Gau ve Ochner, 2011), yalnızlık (Zhao ve diğ., 2018), internet bağımlılığı (Wu ve diğ., 2016) ve cinsel istismara maruz kalma (Bal, Crombez, Van Oost ve Debourdeaudhuij, 2003) ile negatif ilişkili oluşu; öte yandan zorbalığa karşı koruyucu (Vervoort, Logan, Goubert, De Clercq ve Hublet, 2014) ve agresif davranışların azaltılmasında yardımcı bir etken oluşu (Hamama ve Ronen-Shenhav, 2013) okul yaşamı içerisinde sosyal desteğin ne kadar güçlü bir etkiye sahip olduğunun göstergesidir. Sonuç olarak sosyal destek, oluşturduğu pozitif çıktılarla olumsuz yaşam olaylarından etkilenen akademik ertelemeyi negatif yönde etkileyen bir faktör olarak değerlendirilebilir. Ancak okul yaşamı içerisinde bu kadar güçlü etkiye sahip olan tek faktör sosyal destek değildir.

Okula bağlanma kavramı, bağlanma araştırmalarının ileri safhalarında ortaya çıkmış bir bağlanma türüdür. Bağlanma kuramı önceleri ebeveyne bağlanma kavramına odaklanmışken, ilerleyen süreçte bağlanma davranışının yalnızca bakım sağlayan kişiye karşı gelişen bir davranış örüntüsü olmadığı görüşü ortaya çıkmıştır. Arkadaşa (Meeus, Oosterwegel ve Vollebergh, 2002), yaratıcıya (Rowatt ve Kirkpatrick, 2002), mekâna (Green ve White, 2007), sevgiliye (Moore ve Leung, 2002) karşı bağlanma üzerinde yürütülen araştırmalar bunun bir göstergesidir. Öğrencilerin eğitim öğretim faaliyetlerine katılım derecesi (Cooper, 2008) olarak tanımlanabilecek olan okula bağlanma ergenin okula karşı geliştirdiği ilginin niteliğini göstermektedir. Araştırmalar okula bağlanmanın yetersizlik ve tükenmişlik duygularıyla (Pilkauskaitė-Valickienė, Zukauskienė ve Raiziene, 2011); heyecan arayışı, dürtüsellik, okulda işlenen suçlar, madde kullanımı (Cochran, Wareham, Wood ve Arneklev, 2002) gibi faktörlerle negatif ilişki içerisinde olduğunu göstermektedir. Buna karşın okula karşı bağlılık duygusu geliştiren ergenlerin öğretmenlerine karşı bağlılık duygusu geliştirdiklerini ve okul başarılarını

gelecek yaşamlarında karşılaşacakları bir ödül olarak gördüklerini gösteren bulgular elde edilmiştir (Cooper, 2008). Bu durum okula bağlanmanın ergenin okul yaşamında okuldaki negatif çıktılardan uzak, pozitif çıktılara ise artırıcı bir etkiye sahip olduğunu düşündürmektedir. Okul atmosferi içerisinde gerçekleşen olayları kapsayan okula bağlanmanın, okuldaki olaylardan önemli ölçüde etkilenen akademik erteleme de açıklayacağını düşündürmektedir. Sonuç olarak akademik erteleme, sosyal destek ve okula bağlanma alanlarında birçok çalışma yapılmasına karşın, bu üç değişkenin içerisinde yer aldığı bir çalışmaya literatürde rastlanmamıştır. Yukarıdaki değerlendirmeler sonucunda, bu çalışmada aileden algılanan sosyal destek ve okula bağlanmanın akademik erteleme üzerindeki yordayıcı gücünü belirlemek amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Ergenlerde okula bağlanma ve algılanan sosyal destek değişkenlerinin akademik erteleme eğilimi üzerindeki yordayıcı gücünün belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışma ilişkisel modele göre geliştirilmiştir. İlişkisel araştırmalar mevcut olan fenomenler üzerinde çalışarak insan davranışlarının karmaşıklığının anlaşılabilmesine ya da açıklanabilmesine olanak sağlamaktadır. Bu şekilde davranış örüntüleri ile davranışları tanımlayan değişkenler arasındaki ilişkiler belirlenebilmektedir (Cohen, Manion ve Morrison, 2007; McMillan ve Schumacher, 2006). Fraenkel, Wallen ve Hyun (2012) ilişkisel araştırmaların iki önemli amacı hizmet ettiğini ifade etmektedirler: (i) önemli kabul edilen insan davranışlarını açıklamak ve (ii) insan davranışlarının muhtemel sonuçlarını yordamaktır. İlişkisel araştırmaların doğasına uygun olarak bu çalışmada, belirlenen bağımsız değişkenlerin (okula bağlanma ve algılanan sosyal destek) bağımlı değişkeni (akademik erteleme) yordama gücünü belirlemek amaçlanmıştır.

Araştırma Grubu

İlişkisel modele uygun olarak tasarlanan bu çalışmanın, araştırma grubu 178 (%53.8) kız ve 153 (%46.2) erkek toplam 331 lise öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırma grubu Türkiye'nin kuzeydoğusunda bir şehirde bulunan bir ortaöğretim kurumuna devam eden öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırma grubunun %36'sı (N = 120) dokuzuncu sınıf, %32'si (N = 106) onuncu sınıf, %20'si (N = 66) on birinci sınıf ve %12'si (N = 39) on ikinci sınıf öğrencisidir. Katılımcıların yaşları 13 ile 20 arasında değişmekte olup yaş ortalaması 17.08'dir (SS = 2.28).

Veri Toplama Araçları

Veri toplama sürecinde Akademik Erteleme Ölçeği, Okula Bağlanma Ölçeği ve Aileden ve Arkadaştan Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılmıştır.

Akademik Erteleme Ölçeği

Akademik Erteleme Ölçeği (AEÖ) öğrencilerin eğitim öğretim yaşantılarında karşılaştıkları birtakım eğitsel faaliyete karşı erteleme eğilimlerini belirlemek amacıyla Çakıcı (2003) tarafından geliştirilmiştir. 12 olumsuz ve 7 olumlu maddenin yer aldığı ölçme aracı beş dereceli değerlendirmeye sahip Likert tipi cevaplama skalasına sahip bir ölçme aracıdır. Ölçme aracından elde edilen toplam puan öğrencilerin akademik erteleme düzeylerini yanıtlamaktadır. Ölçeğe ait iç tutarlık katsayısı .92 olarak bulunmuştur. Ölçeğin test tekrar test korelasyonu ise

.89 olarak saptanmıştır (Çakıcı, 2003). Bu çalışmada AEÖ'nün Cronbach Alpha katsayısı .89 olarak belirlenmiştir.

Okula Bağlanma Ölçeği

Hill (2005) tarafından öğrencilerin okula bağlanma düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilen Okula Bağlanma Ölçeği (OBÖ), Savi (2011) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Orijinal formunda 15 maddenin yer aldığı ölçme aracı, beş dereceli likert tipi cevaplama skalasına sahiptir. Ölçeğin Türkçeye adaptasyon çalışmasında orijinal formda yer alan iki madde (4, 14) düşük faktör yüküne sahip oldukları ve iç tutarlılığı düşürdükleri gerekçesiyle madde havuzundan çıkarılmıştır. Okula bağlanma, öğretmene bağlanma ve arkadaşla bağlanma şeklinde üç alt boyutu olan ölçme aracının iç tutarlık katsayısı .84 olarak bulunmuştur. Alt faktörlerin iç tutarlık katsayıları sırasıyla .82, .74, .71 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin test tekrar test güvenilirliği ise .85 olarak saptanmıştır. Ölçme aracından elde edilecek toplam puan öğrencilerin okula bağlanma düzeyleri hakkında bilgi vermektedir. OBÖ'ye ilişkin bu çalışmada Cronbach Alpha değeri .81 olarak hesaplanmıştır.

Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği

Procidano ve Heller (1983) tarafından geliştirilen aileden ve arkadaştan algılanan sosyal destek ölçeğinin Türkçeye adaptasyonu Eskin (1993) tarafından gerçekleştirilmiştir. Aileden algılanan sosyal destek alt boyutu için iç tutarlık katsayısı .85, arkadaştan algılanan sosyal destek alt boyutu için iç tutarlık katsayısı .76 olarak belirlenmiştir. Bu çalışma kapsamında aileden algılanan sosyal destek boyutu değerlendirilmiştir. Likert tipi cevaplama skalasına sahip yirmi maddenin yer aldığı bu boyuttan yüksek puan elde etmek aileden algılanan sosyal desteğin büyüklüğünü işaret etmektedir.

Prosedür

Akademik Erteleme Ölçeği, Okula Bağlanma ve Aileden Algılanan Sosyal Destek ölçeklerinden oluşan test bataryasının uygulanması için öncelikle uygulama yapılacak sınıf yöneticilerinden gerekli izinler alınmıştır. Sonrasında araştırmacılar sınıf ortamına dâhil olarak yapılacak çalışmanın amacı ve gizliliği ile genel bilgileri öğrenci topluluğuna aktarmış ve gönüllü katılım göstermek isteyenler çalışmaya dâhil edilmiştir. Katılımcılardan sınıf ortamında ve 20 dakikalık süre içerisinde test bataryasını doldurmaları istenmiştir. Katılımcılar test bataryasına isimlerini yazmamış veya tanınmalarını sağlayabilecek herhangi bir işaretlemeye bulunmamışlardır. Bu şekilde verdikleri bilgilerin anonimliğinden endişe duymadan ölçekleri doldurmalarına yardımcı olunmaya çalışılmıştır.

Verilerin Düzenlenmesi ve Analizi

Araştırma sürecinde verilerin düzenlenmesi ve bir takım varsayımların karşılanması gerekmektedir. Kayıp değer analizi, uç değer analizi, normal dağılım ve doğrusallık analizi karşılanması gereken varsayımlar arasındadır (Field, 2009). Bu çalışmada ilk olarak kayıp değer analizi yapılmıştır ve veri setinde ölçümlere ilişkin kayıp verilerin olmadığı tespit edilmiştir. Uç değer analizi gerçekleştirilirken (Tabachnick ve Fidell, 2007) elde edilen z puanlarından -3 ve +3 aralığında olmayanlar veri setinden çıkarılmıştır (n = 26) görülmüştür. Dolayısıyla, veri setinde uç değerlerin olmadığı sonucuna varılmıştır. Normallik varsayımı değerlendirilirken değişkenlere ilişkin çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiştir (Tablo 1).

Yapılan analiz sonucunda değişkenlere ilişkin çarpıklık değerlerinin ilgili alan yazında ölçüt olarak kabul edilen basıklık ve çarpıklık değerleri (-1.5 ve +1.5) arasında kalması, dağılımın normalden aşırı sapmadığını göstermektedir (Tabachnick ve Fidell, 2007).

Tablo 1. Ölçme Araçlarına İlişkin Basıklık ve Çarpıklık Katsayıları

	N	Min	Max	X	s	Çarpıklık		Basıklık	
						Değer	Hata	Değer	Hata
AE	331	22	92	51.38	14.51	.31	.13	-.40	.26
AASD	331	21	65	50.86	10.72	-.60	.13	-.28	.26
OB	331	25	59	42.23	5.53	-.65	.13	.59	.26

AE: Akademik Erteleme, AASD: Aileden Algılanan Sosyal Destek, OB: Okula Bağlanma

Ergenlerin algıladıkları sosyal desteğin ve okula bağlanma düzeyinin akademik erteleme eğilimleri üzerindeki etkisinin belirlenmesi amacıyla yürütülen çalışmada elde edilen verilerin çözümlenmesi iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk olarak, ergenlerin akademik erteleme eğilimleri, algıladıkları sosyal destek ve okula bağlanma düzeyleri nasıl bir ilişki olduğu Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Tekniği ile belirlenmiştir. İkinci olarak, algılanan sosyal destek ve okula bağlanmanın akademik erteleme eğilimlerini ne ölçüde yordadığı Çoklu Doğrusal Regresyon analizi ile incelenmiştir. Çalışmada algılanan sosyal destek ve okula bağlanma bağımsız değişkenler ve akademik erteleme bağımlı değişken olarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın birinci ve ikinci sırasındaki işlemlerin gerçekleşmesinde SPSS 22.0 paket programından yararlanılmıştır.

Bulgular

Akademik Erteleme, Aileden Algılanan Sosyal Destek ve Okula Bağlanmaya İlişkin Korelasyon analizi

Regresyon analizi öncesinde modele dâhil edilecek değişkenlerin ilişkilerinin belirlenmesi amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Tablo 2’de yer alan araştırmanın bağımlı (akademik erteleme) ve bağımsız değişkenleri (algılanan sosyal destek ve okula bağlanma) arasındaki ilişkiler incelendiğinde; akademik erteleme ile algılanan sosyal destek ($r = -.18, p < .001$; %95 CI [-.28, -.07]) ve okula bağlanma ($r = -.35, p < .001$; %95 CI [-.44, -.25]) arasında anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir (Tablo 2).

Tablo 2. Akademik Erteleme, Aileden Algılanan Sosyal Destek ve Okula Bağlanma Arasındaki İlişkiler

Değişkenler	1	2	3
1.AE	1		
2.AASD	-.18**	1	
3.OB	-.35**	.24**	1
X	51.38	42.23	50.86
SS	14.51	5.53	10.72
Cronbach Alpha	.89	.69	.89

** $p < .001$; AE: Akademik Erteleme, AASD: Aileden Algılanan Sosyal Destek, OB: Okula Bağlanma

Regresyon Analizine İlişkin Bulgular

Aileden algılanan sosyal destek ve okula bağlanma bağımlı değişkenlerinin akademik erteleme bağımsız değişkenini ne ölçüde yordadığını belirlemek amacıyla çoklu doğrusal regresyon analizinin uygulanmasına karar verilmiştir. Regresyon analizine başlamadan önce bir takım ön koşulların sağlanmış olması gerekmektedir. Öncelikle değişkenler arasındaki ikili ilişkiler incelenerek ve çoklu eş doğrusallığın olmamasına dikkat edilmiştir. Bu amaçla ilk olarak oto korelasyon durumu Durbin-Watson değeri ile incelenmiş ve elde edilen değerlerin (1.78) normal sınırlar arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Field, 2009). İkinci aşamada bağımsız değişkenlerin açıklayamadıkları varyans oranı olan tolerans değeri (1-R²) ile varyans büyütme faktörü (VIF) incelenmiştir. Tolerans değeri (1-R²=0.94) .20 değerinden daha büyük ve varyans büyütme faktörü (VIF = 1.06) 10 değerinden daha düşük olduğu için çoklu bağıntı probleminin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Field, 2009).

Tablo 3. Akademik Ertelemenin Yordayıcıları

	B	SE	β	t	p
Sabit	86.21	6.14		14.03	.000
AASD	-.28	.13	-.10	-2.06	.040
OB	-.44	.07	-.33	-6.25	.000

$R^2 = 0.13$, $\Delta R^2 = 0.13$, $p < 0.001$ AASD: Aileden Algılanan Sosyal Destek, OB: Okula Bağlanma

Gerekli ön koşulların sağlanmasının ardından gerçekleştirilen çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda, aileden algılanan sosyal destek ve okula bağlanma değişkenlerinin akademik erteleme toplam varyansının %13'ünü açıkladığı belirlenmiştir ($F(2, 328) = 26.36$, $p < 0.001$). Ayrıca aileden algılanan sosyal desteğin ($\beta = -0.10$, $p < .05$) ve okula bağlanmanın ($\beta = -0.33$, $p < 0.001$) modele katkısı anlamlı bulunurken, akademik ertelemeyi negatif olarak yordadığı tespit edilmiştir (Tablo 3).

Tartışma

Bu çalışmanın amacı, aileden algılanan sosyal destek ve okula bağlanmanın akademik ertelemeyi yordama düzeyini belirlemektir. Bu bağlamda gerçekleştirilen çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları, çalışma kapsamında belirlenen iki bağımsız değişkenin de akademik ertelemeyi yordamada anlamlı etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Sosyal destek, bireyin yaşamında sosyal çevrenin en etkin olduğu dönemlerin başında gelen ergenlik dönemi için büyük bir önem taşımaktadır. Ergenlik döneminde bireyler sosyal olarak onaylanmaya, sosyal çevreleriyle ailelerine oranla daha fazla vakit geçirmeye ve çevresindekilerin görüşlerini daha fazla önemseme eğilimi göstermektedir. Bu bağlamda, sosyal desteğin akademik ertelemeyi yordacıyı gücünün olması olası görülmektedir.

Çalışma kapsamında elde edilen ikinci bulgu, okula bağlanmanın akademik ertelemeyi yordayıcı gücünün olduğunu göstermektedir. Öğrencilik yaşamının önemli bir kısmı ergenlik döneminde yer almaktadır. Bu çalkantılı ergenlik sürecinde yaşananların öğrencilerin davranışlarına ve ruhsal durumuna etki etmesi ise doğaldır. Bu dönemde okulda yaşanan olumlu olaylar ergenin yaşamını olumlu etkilerken, olumsuz olaylar da başka olumsuz olayların oluşmasına zemin hazırlayabilmektedir. Örneğin öğrencinin okul içerisindeki iyi oluş hali okula bağlanma davranışına etki edebilmektedir (Özdemir ve Koruklu, 2013). Bununla birlikte akran zorbalığı ve düşük notlar gibi faktörlerin de okula bağlanmayı negatif yönde etkilediği belirlenmiştir (Wei ve Chen, 2010). Dolayısıyla okula bağlanmanın bireyin yaşamındaki olumlu ve olumsuz olaylarla doğrudan ilişki içerisinde olduğu söylenebilir ve bu durum okula bağlanma ile akademik erteleme arasındaki negatif ilişkinin bir açıklaması olabilir.

Okula bağlılığa engel olan problemlerli davranışların engellenmesine yönelik programların öğrencilerin okula devamını sağladığı (Wilson, Gottfredson ve Najaka, 2001) düşünüldüğünde okula bağlılığın bir ölçüde okulda gerçekleştirilen eylemlerle pozitif ilişki içerisinde olduğu söylenebilir. Okula bağlılığın ebeveynlere bağlılık ve depresif belirtiler arasında kısmen aracı rol üstleniyor oluşu da (Shochet, Homel, Cockshaw ve Montgomery, 2008) bireyin çevresel faktörlerden etkilenecek akademik erteleme davranışı gösterme olasılığı bulunduğu savını desteklemektedir. Okula bağlanmanın içsel motivasyonla artış gösteren bir yanının oluşu (Guay, Denault ve Renaud, 2017), dolayısıyla kişinin kendi içsel dinamikleri nedeniyle de erteleme davranışına yönelebileceği bilinmektedir. Bu sebeple öğrencinin çevresinde yaşanabilecek olumsuz olayların içsel motivasyona zarar vermesi ve bu sebeple okula bağlanma düzeyini düşürmesi mümkün görünmektedir. Ayrıca akademik erteleme davranışını sergileyen öğrencilerin akademik başarı ve beklentilerinde meydana gelebilecek olan düşüşün de okula bağlanma üzerinde olumsuz etki yaratması bir diğer olası sonuçtur. Literatürdeki tüm bu çalışmalar, okula bağlanmanın akademik ertelemeyi yordamakta olduğuna ilişkin bulgunun makul, yaşanmakta olan gerçeklikle bağdaşır nitelikte olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, bireyin özellikle akademik geleceği üzerinde önemli bir role sahip olan akademik erteleme davranışı sosyal faktörlerden etkilenebilmektedir. Akademik erteleme üzerinde okula bağlanmanın açıklayıcı rolünün olması, özellikle eğitimcilere ve ebeveynlere birtakım sorumluluklar yüklemektedir. Okul yaşamında öğrencilere okulun sevdinilmesi, okul ile ilgili olumsuz duyguların oluşmasının önüne geçilmesi (ör: okul fobisi), okulda öğrencilere başarının tattırılması, eğitim ortamında bireysel farklılıklara gereken önemin verilmesi gibi bir çok süreçte ebeveynler ve öğretmenlerin duyarlı olmaları gerekmektedir. Bulgular, sosyal desteğin akademik erteleme davranışını açıklayan bir değişken olduğunu göstermektedir. Bu bulgu okul ve aile ortamının ergenin akademik geleceği üzerinde etkili olabileceğini göstermektedir. Bu doğrultuda, ebeveyn ve eğitimcilerin ergene zengin sosyal olanaklar sağlamalarının gerekliliği ön plana çıkmaktadır. Gelecek çalışmalarda boyamsal ve deneysel yaklaşımların benimsenmesi özellikle akademik ertelemeye etki eden değişkenlerin belirlenmesine olanak sağlayabilir. Bununla birlikte, nitel araştırma yaklaşımına dayalı çalışmalarda akademik ertelemenin sosyal dinamikleri üzerinde durulabilir. Son olarak, ergenler üzerinde benzer çalışmaların gerçekleştirilmesi, bu çalışmada elde edilen bulgularla bir genelleme yapılmasına olanak sağlayacaktır.

Kaynaklar

- Alexander, E. S., & Onwuegbuzie, A. J. (2007). Academic procrastination and the role of hope as a coping strategy. *Personality and Individual Differences*, 42(7), 1301–1310. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2006.10.008>
- Bal, S., Crombez, G., Van Oost, P., & Debourdeaudhuij, I. (2003). The role of social support in well-being and coping with self-reported stressful events in adolescents. *Child Abuse & Neglect*, 27(12), 1377–1395. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2003.06.002>
- Bédard, K., Bouffard, T., & Pansu, P. (2014). The risks for adolescents of negatively biased self-evaluations of social competence: The mediating role of social support. *Journal of Adolescence*, 37(6), 787–798. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2014.05.004>
- Birtel, M. D., Wood, L., & Kempa, N. J. (2017). Stigma and social support in substance abuse: Implications for mental health and well-being. *Psychiatry Research*, 252(February), 1–8. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2017.01.097>
- Bridges, K. R., & Roig, M. (1997). Academic procrastination and irrational thinking: a re-examination with context controlled. *Personality and Individual Differences*, 22(6), 941–944. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(96\)00273-5](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(96)00273-5)

- Chowdhury, S. F., & Pychyl, T. A. (2018). A critique of the construct validity of active procrastination. *Personality and Individual Differences*, 120(April 2017), 7–12. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.08.016>
- Cochran, J. K., Wareham, J., Wood, P. B., & Arneklev, B. J. (2002). Is the school attachment/commitment-delinquency relationship spurious? An exploratory test of arousal theory. *Journal of Crime and Justice*, 25(2), 49–70. <https://doi.org/10.1080/0735648X.2002.9721157>
- Cooper, P. (2008). Nurturing attachment to school: Contemporary perspectives on social, emotional and behavioural difficulties. *Pastoral Care in Education*, 26(1), 13–22. <https://doi.org/10.1080/02643940701848570>
- Corkin, D. M., Yu, S. L., Wolters, C. A., & Wiesner, M. (2014). The role of the college classroom climate on academic procrastination. *Learning and Individual Differences*, 32, 294–303. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2014.04.001>
- Çapan, B. E. (2010). Relationship among perfectionism, academic procrastination and life satisfaction of university students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 5(2), 1665–1671. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.07.342>
- De Paola, M., & Scoppa, V. (2015). Procrastination, academic success and the effectiveness of a remedial program. *Journal of Economic Behavior and Organization*, 115, 217–236. <https://doi.org/10.1016/j.jebo.2014.12.007>
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS* (Third). California: Sage publications. <https://doi.org/10.1234/12345678>
- Fritzsche, B. A., Young, B. R., & Hickson, K. C. (2003). Individual differences in academic procrastination tendency and writing success. *Personality and Individual Differences*, 35(7), 1549–1557. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(02\)00369-0](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(02)00369-0)
- Glick, D. M., Millstein, D. J., & Orsillo, S. M. (2014). A preliminary investigation of the role of psychological inflexibility in academic procrastination. *Journal of Contextual Behavioral Science*, 3(2), 81–88. <https://doi.org/10.1016/j.jcbs.2014.04.002>
- Glozah, F. N., & Pevalin, D. J. (2014). Social support, stress, health, and academic success in Ghanaian adolescents: A path analysis. *Journal of Adolescence*, 37(4), 451–460. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2014.03.010>
- Green, A. E., & White, R. J. (2007). *Attachment to place: Social networks, mobility and prospects of young people*. York. Retrieved from <http://www.jrf.org.uk/publications/attachment-place-social-networks-mobility-and-prospects-young-people>
- Grund, A., & Fries, S. (2018). Understanding procrastination: A motivational approach. *Personality and Individual Differences*, 121(March 2017), 120–130. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.09.035>
- Guay, F., Denault, A.-S., & Renaud, S. (2017). School attachment and relatedness with parents, friends and teachers as predictors of students' intrinsic and identified regulation. *Contemporary Educational Psychology*, 51(October), 416–428. <https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2017.10.001>
- Hamama, L., & Ronen-Shenhav, A. (2013). The role of developmental features, environmental crises, and personal resources (self-control and social support) in adolescents' aggressive behavior. *Aggression and Violent Behavior*, 18(1), 26–31. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2012.09.001>
- Hogan, M., Parker, J., Wiener, J., Watters, C., Wood, L., & Oke, A. (2010). Academic success in adolescence: Relationships among verbal IQ, social support and emotional intelligence. *Australian Journal of Psychology*, 62(1), 30–41. <https://doi.org/10.1080/00049530903312881>
- Jadidi, F., Mohammadkhani, S., & Tajrishi, K. Z. (2011). Perfectionism and academic

- procrastination. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 30, 534–537. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.10.104>
- Johnson, J. L., & Bloom, A. M. (1995). An analysis of the contribution of the five factors of personality to variance in academic procrastination. *Personality and Individual Differences*, 18(1), 127–133. [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(94\)00109-6](https://doi.org/10.1016/0191-8869(94)00109-6)
- Kahn, J. H., Hessling, R. M., & Russell, D. W. (2003a). Social support, health, and well-being among the elderly: what is the role of negative affectivity? *Personality and Individual Differences*, 35(June 2001), 5–17.
- Kahn, J. H., Hessling, R. M., & Russell, D. W. (2003b). Social support, health, and well-being among the elderly: What is the role of negative affectivity? *Personality and Individual Differences*, 35(1), 5–17. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(02\)00135-6](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(02)00135-6)
- Kelly, S. A., Melnyk, B. M., Jacobson, D. L., & O'Haver, J. A. (2011). Correlates among healthy lifestyle cognitive beliefs, healthy lifestyle choices, social support, and healthy behaviors in adolescents: implications for behavioral change strategies and future research. *Journal of Pediatric Health Care*, 25(4), 216–223. <https://doi.org/10.1016/j.pedhc.2010.03.002>
- Klassen, R. M., Krawchuk, L. L., & Rajani, S. (2008). Academic procrastination of undergraduates: Low self-efficacy to self-regulate predicts higher levels of procrastination. *Contemporary Educational Psychology*, 33(4), 915–931. <https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2007.07.001>
- Kong, F., Zhao, J., & You, X. (2012a). Emotional intelligence and life satisfaction in Chinese university students: The mediating role of self-esteem and social support. *Personality and Individual Differences*, 53(8), 1039–1043. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2012.07.032>
- Kong, F., Zhao, J., & You, X. (2012b). Social support mediates the impact of emotional intelligence on mental distress and life satisfaction in Chinese young adults. *Personality and Individual Differences*, 53(4), 513–517. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2012.04.021>
- Meeus, W., Oosterwegel, A., & Vollebergh, W. (2002). Parental and peer attachment and identity development in adolescence. *Journal of Adolescence*, 25(1), 93–106. <https://doi.org/10.1006/jado.2001.0451>
- Moore, S., & Leung, C. (2002). Young people's romantic attachment styles and their associations with well-being. *Journal of Adolescence*, 25(2), 243–255. <https://doi.org/10.1006/jado.2002.0464>
- Motie, H., Heidari, M., & Sadeghi, M. A. (2012). Predicting academic procrastination during self-regulated learning in Iranian first grade high school students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 69(Iceepsy 2012), 2299–2308. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.02.023>
- Oosterhoff, B., Kaplow, J. B., Wray-Lake, L., & Gallagher, K. (2017). Activity-specific pathways among duration of organized activity involvement, social support, and adolescent well-being: Findings from a nationally representative sample. *Journal of Adolescence*, 60, 83–93. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2017.07.012>
- Özdemir, Y., & Koruklu, N. (2013). İlk ergenlikte ana-babaya bağlanma, okula bağlanma ve yaşam doyumu. *Elementary Education Online*, 12(3), 836–848.
- Özer, B. U., & Saçkes, M. (2011). Effects of academic procrastination on college students' life satisfaction. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 12, 512–519. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.02.063>
- Pilkauskaitė-Valickienė, R., Zukauskienė, R., & Raiziene, S. (2011). The role of attachment to school and open classroom climate for discussion on adolescents' school-related burnout. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 15, 637–641. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.03.155>
- Rothon, C., Head, J., Klineberg, E., & Stansfeld, S. (2011). Can social support protect bullied

- adolescents from adverse outcomes? A prospective study on the effects of bullying on the educational achievement and mental health of adolescents at secondary schools in East London. *Journal of Adolescence*, 34(3), 579–588. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2010.02.007>
- Rowatt, W. C., & Kirkpatrick, L. A. (2002). Two dimensions of attachment to God and their relation to affect, religiosity, and personality constructs. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 41(4), 637–651.
- Shochet, I. M., Homel, R., Cockshaw, W. D., & Montgomery, D. T. (2008). How do school connectedness and attachment to parents interrelate in predicting adolescent depressive symptoms? *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 37(3), 676–681. <https://doi.org/10.1080/15374410802148053>
- Sirin, S. R., Gupta, T., Ryce, P., Katsiaficas, D., Suárez-Orozco, C., & Rogers-Sirin, L. (2013). Understanding the role of social support in trajectories of mental health symptoms for immigrant adolescents. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 34(5), 199–207. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2013.04.004>
- Solomon, L. J., & Rothblum, E. D. (1984). Academic procrastination: Frequency and cognitive-behavioral correlates. *Journal of Counseling Psychology*. <https://doi.org/10.1037//0022-0167.31.4.503>
- Soysa, C. K., & Weiss, A. (2014). Mediating perceived parenting styles-test anxiety relationships: Academic procrastination and maladaptive perfectionism. *Learning and Individual Differences*, 34, 77–85. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2014.05.004>
- Stice, E., Rohde, P., Gau, J., & Ochner, C. (2011). Relation of depression to perceived social support: Results from a randomized adolescent depression prevention trial. *Behaviour Research and Therapy*, 49(5), 361–366. <https://doi.org/10.1016/j.brat.2011.02.009>
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. New York (Vol. 5th).
- Vervoort, T., Logan, D. E., Goubert, L., De Clercq, B., & Hublet, A. (2014). Severity of pediatric pain in relation to school-related functioning and teacher support: An epidemiological study among school-aged children and adolescents. *Pain*, 155(6), 1118–1127. <https://doi.org/10.1016/j.pain.2014.02.021>
- Wei, H. S., & Chen, J. K. (2010). School attachment among Taiwanese adolescents: The roles of individual characteristics, peer relationships, and teacher well-being. *Social Indicators Research*, 95(3), 421–436. <https://doi.org/10.1007/s11205-009-9529-3>
- Wilson, D. B., Gottfredson, D. C., & Najaka, S. S. (2001). School-based prevention of problem behaviors: a meta analysis. *Journal of Quantitative Criminology Quantitative Criminology*, 17(3), 245–272. <https://doi.org/10.1023/A:1011050217296>
- Wu, X.-S., Zhang, Z.-H., Zhao, F., Wang, W.-J., Li, Y.-F., Bi, L., ... Sun, Y.-H. (2016). Prevalence of Internet addiction and its association with social support and other related factors among adolescents in China. *Journal of Adolescence*, 52, 103–111. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2016.07.012>
- Zhao, J., Song, F., Chen, Q., Li, M., Wang, Y., & Kong, F. (2018). Linking shyness to loneliness in Chinese adolescents: The mediating role of core self-evaluation and social support. *Personality and Individual Differences*, 125, 140–144. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.01.007>
- Zhao, J., Wang, Y., & Kong, F. (2014). Exploring the mediation effect of social support and self-esteem on the relationship between humor style and life satisfaction in Chinese college students. *Personality and Individual Differences*, 64, 126–130. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.02.026>